

Preek bij Marcus 10 : 17 - 31 2024

Gemeente van Christus,

Het zijn scherpe, harde woorden, die vanmorgen klinken in het evangelieverhaal. De leerlingen van Jezus schrikken er ook van, en dat is nooit meer overgegaan. Want het geeft ook ons een ongemakkelijk gevoel.

Toch is er één zinnetje dat er voor mij uitsprong, toen ik me verdiepte in dit verhaal. Een heel lief zinnetje, vers 21: ‘Jezus keek hem liefdevol aan.’

Dat wordt gezegd van die man die naar Jezus toekomt. ‘Iemand’, staat er, zonder naam en toenaam. Iemand. Met andere woorden: het kan iedereen zijn. En misschien herken je jezelf ook wel in deze mens. In zijn verlangen. En in zijn onvermogen. Ik in elk geval wel.

Wat meteen opvalt, is hoe deze ‘iemand’ Jezus benadert. Hij loopt recht op hem af en hij valt op z’n knieën. Dat gebeurt wel vaker in het evangelie, maar dan is het altijd iemand die om genezing vraagt. Terwijl deze man toch meer een theologische vraag lijkt te stellen: ‘Wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?’

Maar zijn houding verraadt iets anders. Want als je zó’n vraag stelt op je knieën, dan vraag je het niet uit interesse. Dan wil je geen antwoord; dan wil je genezing.

Maar wat voor genezing zoekt hij dan? Hij is welvarend, hij heeft aanzien, het gaat goed met hem. En hij houdt zich ook nog keurig aan alle geboden. De ideale schoonzoon. Wat wil je nog meer?

Hij heeft alles wat zijn hartje begeert. En toch, toch knaagt er iets. Toch mist er iets. Niet iets kleins, iets wezenlijks. En dat vreet aan hem.

Dan wil je genezen worden van de pijn omdat het echte leven aan je voorbijgaat. Hoe perfect je leven er ook uitziet aan de buitenkant. En voor de buitenwacht...

Hoe keurig je je ook houdt aan alle regels, en de verwachtingen van anderen...

Hoe zeer je het ook gemaakt hebt in het leven, succesvol, geslaagd...

Maar er mist iets essentieels. Een vervullend leven, betekenisvol, waarachtig...

Dit verlangen is door Huub Oosterhuis fraai verwoord in het lied ‘Ken je mij’, dat het koor straks zal zingen. Een lied met een moeilijke maar prachtige tekst. Het verlangen van de man in het verhaal, en misschien van ons allemaal, klinkt daar zo:

*Ik zou één woord willen spreken
Dat waar en van mij is
Dat draagt wie ik ben,
dat het houdt,
'k Zou één woord willen spreken
Dat rechtop staat als mens
die mij aankijkt en zegt
Ik ben jouw zuiverste zelf,
Vrees niet, versta mij, ik ben, ik ben*

Zou Jezus zijn verlangen begrijpen? Zijn gemis kunnen wegnemen? De wanhoop die diep in hem leeft? Zou hij hem kennen als geen ander? Zou het kunnen? Het is de vraag in het refrein van het lied:

*Ken je mij? Wie ken je dan?
Weet jij mij beter dan ik?
Ken je mij? Wie ben ik dan?
Weet jij mij beter dan ik?*

Dat klinkt inderdaad als krom Nederlands, maar het is poëzie. Of Oosterhuis. Of allebei.

Hoe dan ook, met dít verlangen valt de man op zijn knieën voor Jezus. En die kijkt hem liefdevol aan, staat er dan in de tekst. Dat lees je nergens anders zo in het evangelie. Letterlijk staat er: hem aankijkend of zelfs ín hem kijkend, kreeg Jezus hem lief.

Jezus kijkt in zijn ogen, in zijn hart, in zijn ziel. Zo zal deze man het beleefd hebben. Een blik beschreven in het lied als:

*Ogen die door de zon heen kijken
Zoekend naar de plek waar ik woon*

En de man vraagt zich af, op zijn knieën voor Jezus:

*Ben jij beedspraak voor iemand
die aardig is, of onmetelijk ver,
die niet staat en niet valt
en niet voelt als ik,
niet koud en hooghartig*

*Ben jij de enige voor wiens ogen
Niets is verborgen van mijn naaktheid*

*Kan jij het hebben,
Als niemand anders,
Dat ik geen licht geef, niet warm ben,
Dat ik niet mooi ben, niet veel
Dat geen bron ontspringt
in mijn diepte
Dat ik alleen dit gezicht heb,
geen ander.
Ben ik door jou, zonder schaamte,
gezien, genomen,
door niemand minder?*

Deze vermogende man is doordrongen van zijn onvermogen. En Jezus kijkt hem liefdevol aan. Als hij ziet wat deze man werkelijk beweegt. Wat zijn diepste verlangen is.

Niet een leven met een godsdienst, maar een leven met GóD... Niet een leven op de handrem, maar een leven in overgave. Niet een leven vol clichés, maar een echt leven. Niet een corréct leven, maar een góed leven.

Noemde de man Jezus daarom 'goede meester'? Omdat hij verlangt naar zijn goedheid? Naar die goedheid in zijn eigen leven? Maar realiseert die man zich wel wat de gevolgen zijn als je die goedheid van God toelaat in jouw leven? Als je je daar écht aan onderwerpt? En deze Jezus volgt? Want je leven wordt nooit meer hetzelfde...

Jezus kijkt hem aan en heeft hem lief. En dán zegt hij, met al die liefde in zijn blik: 'Eén ding ontbreekt je: ga naar huis, verkoop alles wat je hebt en geef het geld aan de armen, dan zul je een schat in de hemel bezitten; kom daarna terug en volg mij.'

Wow. Touché. Die had de rijke man even niet zien aankomen. Onmiddellijk is de betovering verbroken. Hij haakt af. Somber. Ontgoocheld. Teleurgesteld.

En wie zou dat niet begrijpen? Het lijkt mij ook een onmogelijke opdracht. Alles kwijtraken wat je hebt? Wie wordt daar nou gelukkig van? En wat levert dat op? Als wij dat vandaag állemaal zouden doen, dan is Apeldoorn morgen een paar honderd armen rijker...

Dan krijgt de Diaconie het nóg drukker, vooral met onze eigen gemeenteleden. En nu ik het woord Diaconie noem, dat is bij uitstek de groep in onze gemeenschap die iets van die roeping van Jezus gestalte probeert te geven. Door onze gaven in te zamelen voor mensen die gebrek lijden.

Door in de samenleving een helper te zijn voor hen die geen helper hebben. Om zo kwetsbare mensen iets te laten ervaren van de liefdevolle blik van Christus.

Daarom is het fijn dat we vanmorgen weer twee mensen in het ambt mogen bevestigen, die zich met hart en ziel voor de Diaconie willen inzetten. Maar let op: jullie krijgen als gemeente straks ook een vraag, namelijk of jullie deze diakenen willen bijstaan in, ik citeer: ‘onze gezamenlijke dienst aan Gods Koninkrijk’?

Want dát is het, onze gezamenlijke roeping, op de weg van het Koninkrijk. En volgens mij wordt op die weg niet van ons allemaal gevraagd dat we ons héle bezit gaan weggeven.

Nee, het gaat er denk ik om, dat je van levenshouding verandert. Het gaat erom dat je iets kwijt moet zien te raken, iets dat je ervan weerhoudt om Jezus te volgen. Het gaat erom dat je wég doet wat je verhindert om het ware leven te vinden.

En wat dat is, dat kan voor ieder van ons iets anders zijn. Geld en bezit, zeker, een hang naar het materiële, zelfgerichtheid, maar ook schuldgevoel, zorgen, angsten, trauma, je beperkingen.

Iets wat jón bezit i.p.v. andersom. Iets wat jou heeft i.p.v. andersom. Iets wat jou leeft i.p.v. andersom. Waardoor je je kostbare tijd, je talent, je energie en je geestkracht niet kunt richten op wat er écht toe doet, namelijk: Gods Koninkrijk.

Het volle leven. Een zinvol bestaan. Een betere wereld. *Tijd van leven om met velen brood en ademtocht te delen. Want wie niet geeft om zelfbehoud, leven vindt hij honderdvoud* (LB 843 : 3).

Dat blijft toch een uitdaging van de buitencategorie. En ik denk nu: is de gang die die rijke man maakt, de ontmoeting met Jezus, is dat niet wat wij elke zondag meemaken, in de kerkdienst, in de liturgie?

We komen hier met ons verlangen in het Gloria en ons onvermogen in het Kyrie. We zoeken naar zin en betekenis. En in bijbelwoorden en liederen, die hier klinken, kijkt God ons liefdevol aan en zet vervolgens ons leven op z'n kop. Vraagt het onmogelijke van ons, met die liefdevolle blik. Omdat hij het ons gunt, een leven in lichtheid en liefde.

En op een bepaalde manier druipen we dan toch af na de dienst, met ons onvermogen bevestigd en ons verlangen onvervuld. Maar ook met liederen in onze oren, met gebeden in ons hoofd, en een zegen in ons hart. En een bakkie troost natuurlijk na de dienst, gezellig met al die andere falers.

Ja, elke zondag worden we eraan herinnerd. Opdat we weten en niet vergeten: er is een God die je liefheeft met je verlangen en je onvermogen. Die jouw verlangen serieus neemt en je onvermogen voor lief.

Maar die je wel telkens weer uitnodigt om de stap te zetten en de sprong te wagen op die weg van het Koninkrijk. Met de liefde van Jezus in zijn blik.

Elke week worden we in onze kracht gezet en krijgen we een nieuwe kans: 'Kom terug en volg mij.'

En misschien denk je: zou het waar zijn?

Zou dat niet veel teveel waar zijn?

Zo eindigt het lied 'Ken je mij'. Met die onbestemde vraag:

Zou dat niet veel teveel waar zijn?

Dat er iemand is die jou beter weet dan jij.

Dat er iemand is, voor wiens ogen niets is verborgen van je naaktheid.

Dat er iemand is die het hebben kan dat je geen licht geeft, niet warm bent.

Dat er iemand is die jou zonder schaamte ziet en aanneemt.

Zou dat niet veel teveel waar zijn?

Nee, zegt Jezus, dat is niet veel teveel waar. Geloof het maar. Want bij God is alles mogelijk.

Raar, maar waar.

Amen.